



Onderwerp Vaststellen Startnotitie Erfgoednota Haarlem	
Nummer	2021/639112
Portefeuillehouder	Roduner, F.J. / Meijs, M.-Th.
Programma/beleidsveld	4.1 Duurzame stedelijke ontwikkeling
Afdeling	OMB
Auteur	Alefs, H.
Telefoonnummer	023-5115126
Email	halefs@haarlem.nl
Kernboodschap	Haarlem kent veel waardevol erfgoed zowel beschermd als niet beschermd. Dit vraagt om een actueel en samenhangend beleid dat op hoofdlijn richting geeft aan de wijze waarop wij omgaan met erfgoed in de stad. Erfgoed staat niet op zichzelf maar heeft een steeds bredere rol. Zo heeft erfgoed in de Omgevingswet een plek gekregen als integraal onderdeel van de (fysieke) leefomgeving. Hiernaast verbindt erfgoed mensen en heeft erfgoed een rol in de aantrekkingskracht en leefbaarheid van de stad. Een zorgvuldige omgang met erfgoed in een dynamische stad, het nieuwe instrumentarium van de Omgevingswet en de brede betekenis van erfgoed vragen om een herziening van het erfgoedbeleid. De nota wordt opgesteld in relatie tot de strategische keuzes die recent in de Omgevingsvisie Haarlem 2045 zijn geformuleerd. Ten behoeve van het opstellen van een Erfgoednota is een startnotitie opgesteld waarin de inhoudelijke en procesmatige kaders van de nota zijn aangegeven. De planning is erop gericht om een Erfgoednota eind 2022 voor vaststelling aan de gemeenteraad voor te leggen.
Behandelvoorstel voor commissie	De commissie Ontwikkeling wordt verzocht advies te geven aan de raad over het voorstel van het college in paragraaf 2 en over de wijze van agendering van het raadsstuk in de raadsvergadering.
Relevante eerdere besluiten	- Vaststelling Beleidsnota Archeologie (2009/92142), 2 juni 2009 - Erfgoed en Ruimte (2013/231400), 20 aug 2013 - Vaststellen 213a rapport erfgoedbeleid (2019/438108), 11 juni 2019

Besluit College d.d. 21 december 2021	1. Het college stelt het voorstel aan de raad vast. de secretaris, de burgemeester,
Besluit Raad d.d. (wordt ingevuld door de griffie)	De raad der gemeente Haarlem, Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders, Besluit: De Startnotitie Erfgoednota Haarlem vast te stellen. de griffier, de voorzitter,

1. Inleiding

Haarlem is een echte erfgoedstad met een lange bewoningsgeschiedenis, een eigen archeologiemuseum, landschappelijk historisch / archeologische waarden, circa 2500 monumenten, beeldbepalende panden, (rijks)beschermd stadsgezichten en Unesco Werelderfgoed. Erfgoed is dan ook vanzelfsprekend belangrijk voor de identiteit, de aantrekkelijkheid en het vestigingsklimaat van de stad.

Erfgoed staat niet op zichzelf maar heeft een steeds bredere rol. Zo heeft erfgoed in de Omgevingswet een plek gekregen als integraal onderdeel van de (fysieke) leefomgeving. Hiernaast verbindt erfgoed mensen en heeft erfgoed een rol in de aantrekkingskracht en leefbaarheid van de stad. Een zorgvuldige omgang met erfgoed in een dynamische stad, het nieuwe instrumentarium van de Omgevingswet en de brede betekenis van erfgoed vragen om een herziening van het erfgoedbeleid.

Het huidige beleid voor erfgoed is versnipperd en verouderd. Hoewel de archeologische beleidskaart recent geactualiseerd is dateert de Beleidsnota Archeologie uit 2009. Voor bovengronds erfgoed heeft de nota Erfgoed en Ruimte uit 2013 de aanzet gegeven voor het verankeren van erfgoed in de ruimtelijke ordening. De beleidsthema's uit het bestaande beleid zijn nog relevant, maar vragen om actualisatie, verbreding en verdieping.

Als start van het proces voor het opstellen van de nota is bijgaande Startnotitie opgesteld.



2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

1. de startnotitie vast te stellen.

3. Beoogd resultaat

Met het vaststellen van de startnotitie worden de inhoudelijke en procesmatige kaders voor het opstellen van de Erfgoednota vastgelegd. De Erfgoednota geeft een visie op erfgoed waarmee op hoofdlijnen, proactief en samenhangend sturing gegeven kan worden aan het behoud en de zorgvuldige omgang met erfgoed. Het gaat hierbij nadrukkelijk ook om de toegankelijkheid en betekenis van erfgoed voor de samenleving van nu. In de nota worden een aantal thema's benoemd met ambities en doelstellingen voor de komende vijf jaar.

4. Argumenten

1. *De gemeenteraad stelt met de startnotitie de richting en het proces voor de Erfgoednota vast*

Met het vaststellen van de startnotitie geeft de gemeenteraad richting aan de Erfgoednota en de wijze waarop de nota wordt opgesteld. De aanleiding, de doelstelling en het beoogde resultaat zijn opgenomen in de startnotitie, ook wordt ingegaan op de planning en participatie.

2. *Haarlem is een echte erfgoedstad*

Haarlem kent veel waardevol erfgoed, zowel beschermd als niet beschermd. Dit vraagt om een actueel en samenhangend beleid dat op hoofdlijn richting geeft aan de wijze waarop wij omgaan met erfgoed in de stad.

3. *Zorgvuldige omgang met erfgoed in een dynamische stad*

Voor de realisatie van de strategische keuzes uit de Omgevingsvisie, in het bijzonder *Mengen en verdichten* en *Ruimte voor de energietransitie*, is een zorgvuldige omgang met erfgoed nodig. Het gaat hierbij met name om opgaven op het gebied van verdichting en duurzaamheid (waaronder energiebesparing en -opwekking, klimaatadaptatie en circulariteit) maar ook om thema's als herbestemming van leegkomende kerkgebouwen en groen erfgoed (zoals historische parkaanleg) in relatie tot een gezonde leefomgeving. Dit vraagt om een brede kijk vanuit erfgoed in samenhang met andere beleidsvelden en een proactieve houding.

4. *Veranderend instrumentarium met de Omgevingswet*

De invoering van de Omgevingswet betekent een ingrijpende wijziging van het instrumentarium waarmee de omgang met beschermd en niet beschermd erfgoed wordt geregeld. Actualisatie van het erfgoedbeleid is nodig om gericht te sturen op wat er in deze zin aan veranderingen op het erfgoedveld afkomt o.a. met het Omgevingsplan en de registratie en digitalisatie van erfgoedgegevens.

5. Verbrede rol van erfgoed in de samenleving

Erfgoed is belangrijk voor de aantrekkingskracht, leefbaarheid en economische vitaliteit van de stad. Hiernaast heeft erfgoed ook een maatschappelijke betekenis. Mensen hebben een grote verbondenheid met de geschiedenis van de stad. Toegankelijkheid en interactie met erfgoed wordt steeds belangrijker. Het betrekken van de stad, met publieksbereik en participatie, en het benutten van verbindende kracht van erfgoed zijn hierbij actuele onderwerpen.

6. Bescherming erfgoedwaarden, wettelijke taken en kansen

De gemeente heeft wettelijke taken op het gebied van de zorg voor beschermd en niet beschermd erfgoed o.a. bij ruimtelijke ontwikkeling, vergunningverlening, handhaving en toezicht. Het niet actualiseren van erfgoedbeleid leidt uiteindelijk tot een tekortkoming van deze wettelijke taken, verlies aan erfgoedwaarden en het missen van kansen.

5. Risico's en kanttekeningen

N.v.t.

6. Uitvoering

Na het vaststellen van de startnotitie kan gestart worden met het participatieproces en het opstellen van de erfgoednota. De planning is erop gericht om de erfgoednota eind 2022 voor vaststelling aan de gemeenteraad te bieden.

Mede in het kader van de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet zal in de eerste helft van 2022 de huidige Monumentenverordening Haarlem 2013 geactualiseerd worden. Deze actualisatie volgt een eigen spoor en zal naar verwachting medio 2022 voor vaststelling worden aangeboden aan de raad. Dit betreft hoofdzakelijk een beleidsneutrale, juridisch/ technische actualisatie van de bestaande verordening en maakt geen deel uit van de inhoudelijke beleidsvisie waarvoor voorliggende stadsnotitie is opgesteld.

7. Bijlage

Bijlage 1: Statnotitie Erfgoednota Haarlem